

ALKOHOLINIŲ GĖRIMŲ IR TABAKO
GAMINIŲ MAŽMENINĖS PREKYBOS
VIETŲ IŠSIDĖSTYMO LIETUVOS
TERITORIJOJE
PAGAL SAVIVALDYBIŲ
IŠDUOTAS LICENCIJAS
2019 METAIS TYRIMAS

Parengė

Violeta Verseckienė
Tabako, alkoholio, narkotinių
ir psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vedėja

Rita Vaitiekūnaitė
Tabako, alkoholio, narkotinių ir
psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vyriausioji specialistė

TURINYS

1. 2019 m. mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais Lietuvos teritorijoje tyrimas.....	2
1.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo tendencijos.....	2
1.2. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis apžvalga.....	3
1.3. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių.....	5
1.4. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvos miestuose, kurortiniuose miestuose ir rajonuose pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių.....	6
1.5. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonų ir miestų savivaldybėse apžvalga.....	9
1.6. Sezoninių ir vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga.....	11
2. 2019 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais vietų pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais išsidėstymo Lietuvos teritorijoje tyrimas.....	13
2.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos.....	13
2.2. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių.....	14
2.3. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose.....	14
2.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais savivaldybėse.apžvalga.....	16
3. Savivaldybių teikiamos informacijos į VĮ Registrų centras Licencijų informacinę sistemą apžvalga.....	18
4. Išvados ir rekomendacijos.....	18

1. 2019 m. mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais Lietuvos teritorijoje tyrimas

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) 2019 metais atliko mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo Lietuvos teritorijoje tankumo tyrimą, pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Tiriamasis laikotarpis nuo 2018 m. liepos 1 d. – 2019 m. birželio 30 d. (toliau – 2019 m.).

Tyrimo tikslas – surinkti duomenis iš savivaldybių apie išduotą ir galiojančią 2019 m. birželio 30 d. licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (toliau – licencija) skaičių, atlikti jų išsidėstymo pasiskirstymą miestų ir rajonų savivaldybėse, įvertinti, koks licencijų pasiskirstymas pagal veiklos rūšis, įvertinti kiek gyventojų tenka vienai licencijai Lietuvos Respublikoje bei atskiruose miestuose ir rajonuose, įvertinti alkoholinių gėrimų pagal vienai licencijai tenkantį gyventojų skaičių prieinamumo (toliau – prieinamumas) kitimą. Taip pat tyrimo metu surinkta ir apibendrinta informacija apie licencijų galiojimo sustabdymą, licencijų panaikinimą, išduotas sezonines ir vienkartinės licencijas savivaldybėse (nuo 2018 m. liepos 1 d. iki 2019 m. birželio 30 d.).

Tyrimo metu įvertinti Departamento surinkti duomenys apie savivaldybių išduotas licencijas nuo 2011 iki 2019 metų (žr. 1 lentelę).

1. 1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo tendencijos

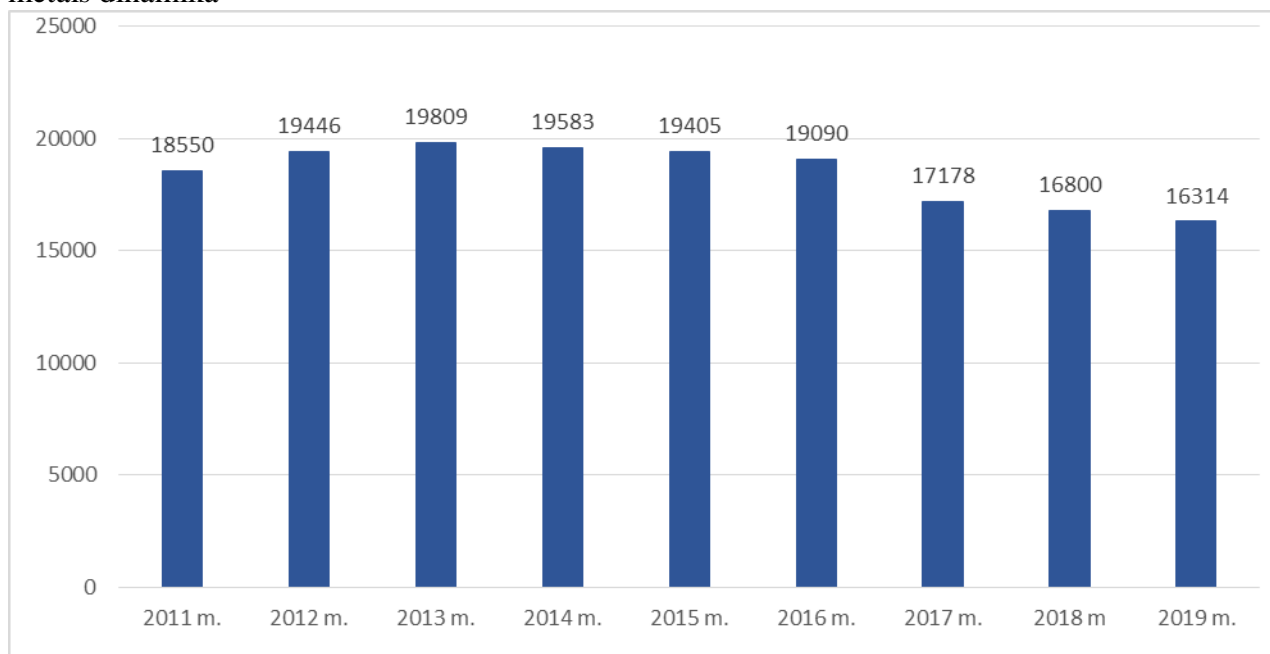
Pagal savivaldybių pateiktus duomenis Lietuvoje 2019 m. birželio 30 d. galiojo 16314 licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

1 lentelė. 2011 – 2019 metais galiojusios licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais

Metai	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Licencijų skaičius	18550	19446	19809	19583	19405	19090	17178	16800	16314

Departamentas duomenis apie savivaldybių išduotas ir galiojančias licencijas renka nuo 2003 metų, tačiau dėl ilgo laikotarpio, informacija apie galiojančias licencijas pateikta nuo 2011 metų. Palyginus 2011 m. galiojančių licencijų skaičių su 2019 m., matyti, kad licencijų skaičius sumažėjo 2236 licencijomis arba 12 procentų. Tiriamuoju laikotarpiu – 2019 m. išduotų galiojančių licencijų skaičius, palyginti su 2018 m., sumažėjo 486 licencijomis, arba 3 procentais.

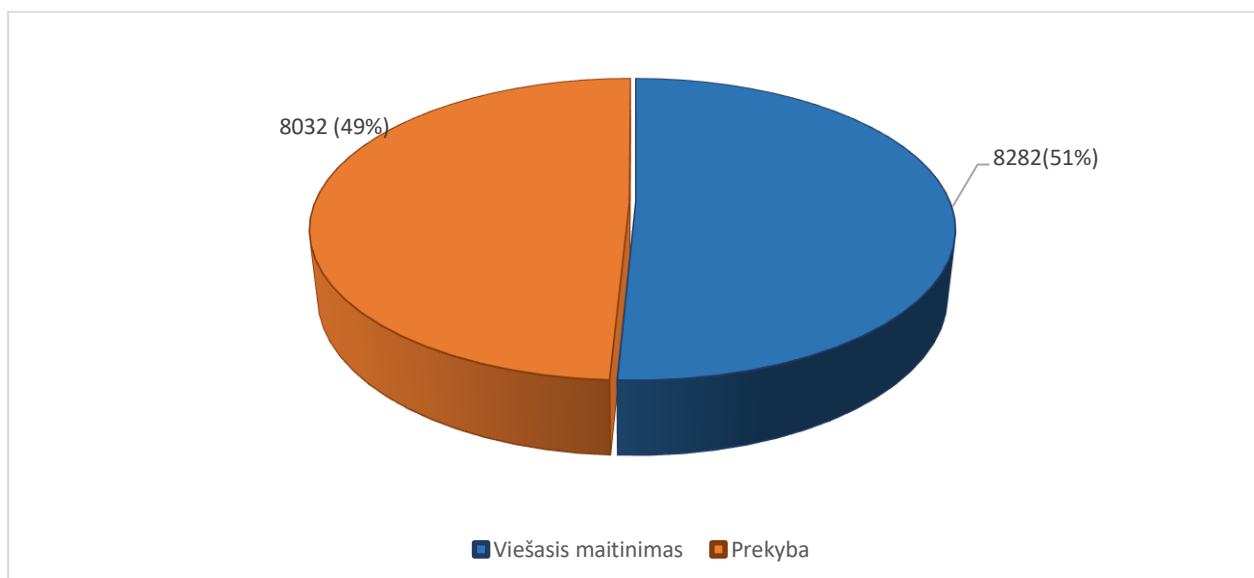
1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo 2011 – 2019 metais dinamika

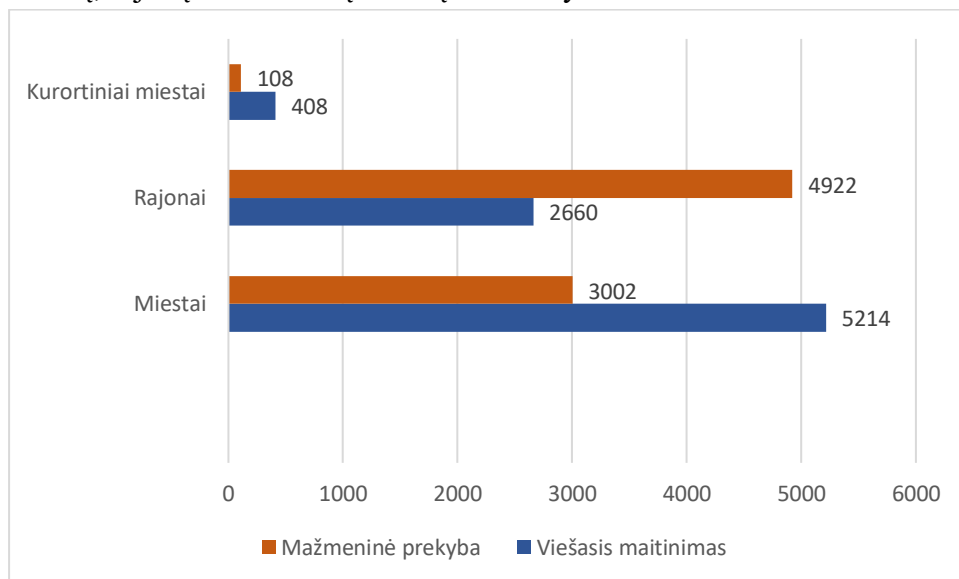
1.2. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis apžvalga

Išanalizavus ir susisteminius savivaldybių pateiktus duomenis, 2019 m. birželio 30 d. galiojo 8032 licencijos išduotos viešojo maitinimo įmonėms ir 8282 licencijos prekybos įmonėms (2 pav.). Išduotų licencijų 2019 m. birželio 30 d. pasiskirstymas pagal veiklos rūšis beveik vienodas – 8282 licencijos (arba 51 proc.) išduotos mažmeninės prekybos įmonėms ir 8032 licencijos (49 proc.) – viešojo maitinimo įmonėms.

2 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas Lietuvoje pagal veiklos rūšis 2019 m. birželio 30 d.

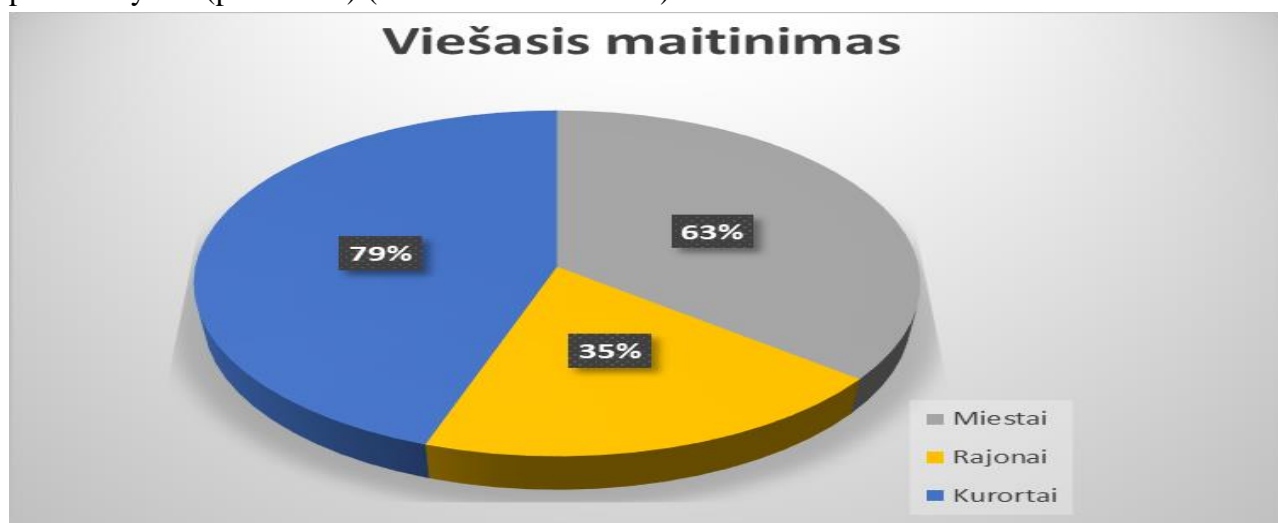

3 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis miestų, rajonų ir kurortinių miestų savivaldybėse 2019 m.

Įvertinus 3 pav. pateiktus duomenis, matyti, kad 2019 m. birželio 30 d. miestuose išduota 5214 licencijų viešajame maitinimo įmonėms ir 3002 licencijos – mažmeninės prekybos įmonėms, rajonų savivaldybės išdavė 2660 licencijų viešojo maitinimo įmonėms ir 4922 licencijas mažmeninės prekybos įmonėms, kurortinių miestų savivaldybės išdavė 408 licencijas viešojo maitinimo įmonėms ir 108 licencijas – mažmeninės prekybos įmonėms. 4 paveiksle matyti, kad išduotų licencijų viešojo maitinimo įmonėms skaičius kurortiniuose miestuose sudaro 79 procentus, miestuose - 63 proc. rajonuose – tik 35 proc. nuo visų išduotų licencijų skaičiaus.

4 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse pasiskirstymas (procentais) (2019 m. birželio 30 d.)

5 paveiksle matyti, kad išduotų licencijų mažmeninės prekybos įmonėms skaičius kurortiniuose miestuose sudaro 21 procentą, miestuose - 37 proc. rajonuose – 65 proc. nuo visų išduotų licencijų skaičiaus.

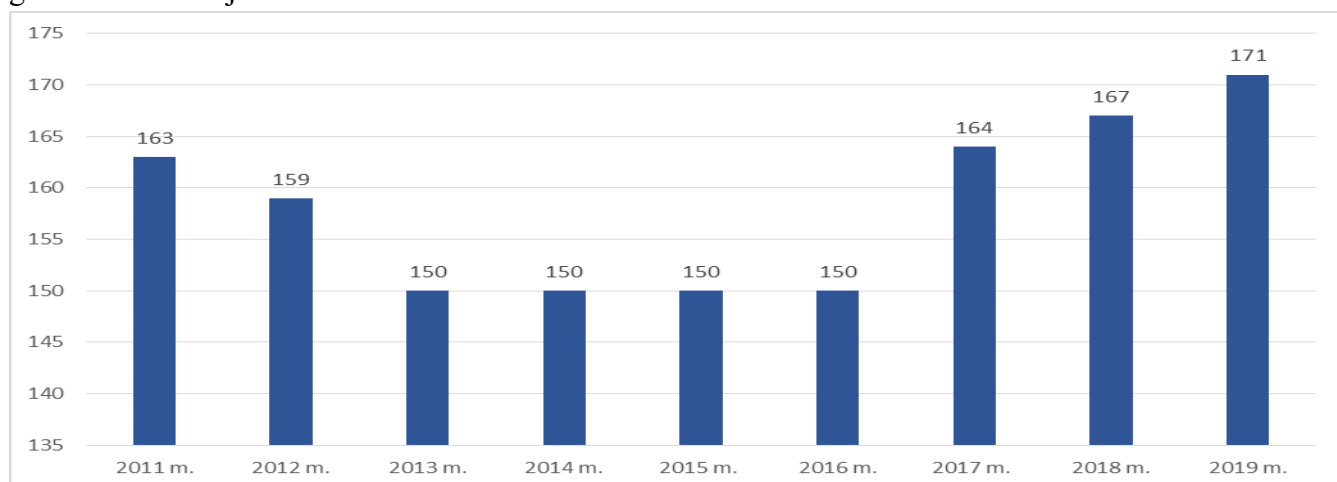
5 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais prekybos įmonėse pasiskirstymas (procentais) (2019 m. birželio 30 d.)

1.3. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių

Departamentas, surinkęs informaciją apie išduotas galiojančias licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, įvertino gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Iš pateikto 6 pav. matyti, kad alkoholinių gėrimų prieinamumas Lietuvoje kasmet mažėja. 2013-2016 metais vienai licencijai teko 150 gyventojų, o 2019 metais – 171 gyventojas, arba alkoholinių gėrimų prieinamumas 2019 metais sumažėjo 12 procentų, lyginant su 2013 – 2016 m. laikotarpiu.

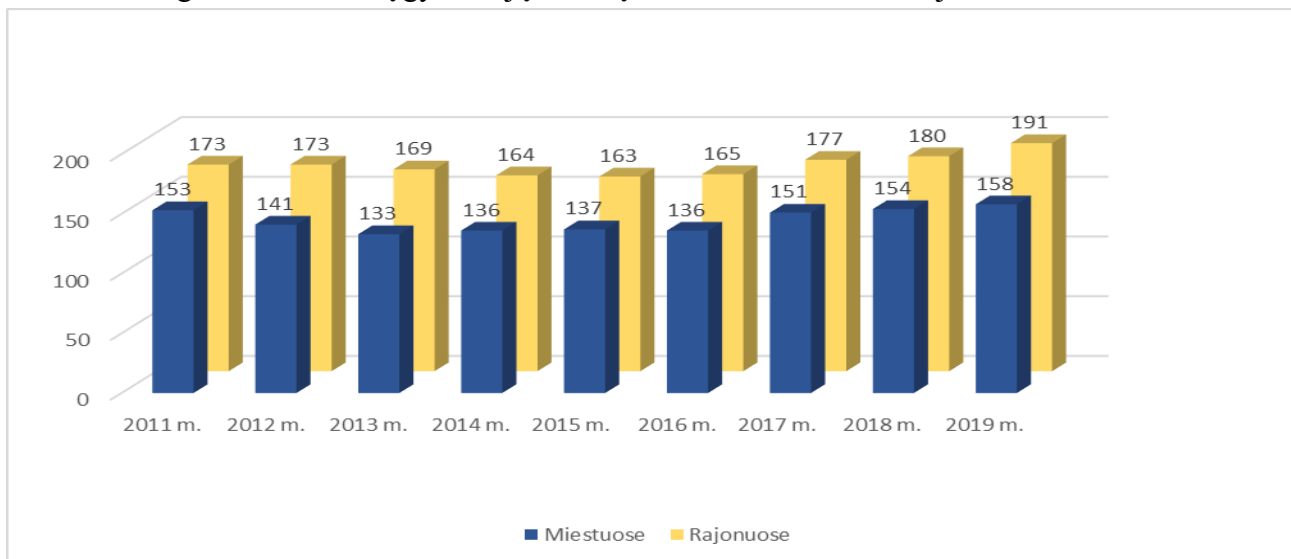
6 pav. Gyventojų skaičius tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais Lietuvoje 2011-2019 metais

1.4. Alkoholinių gėrimų prieinamumas Lietuvos miestuose, kurortiniuose miestuose ir rajonuose pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkanti gyventojų skaičių

Departamentas palygino alkoholinių gėrimų prieinamumą Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2019 metais.

7 pav. Alkoholinių gėrimų prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2019 metais

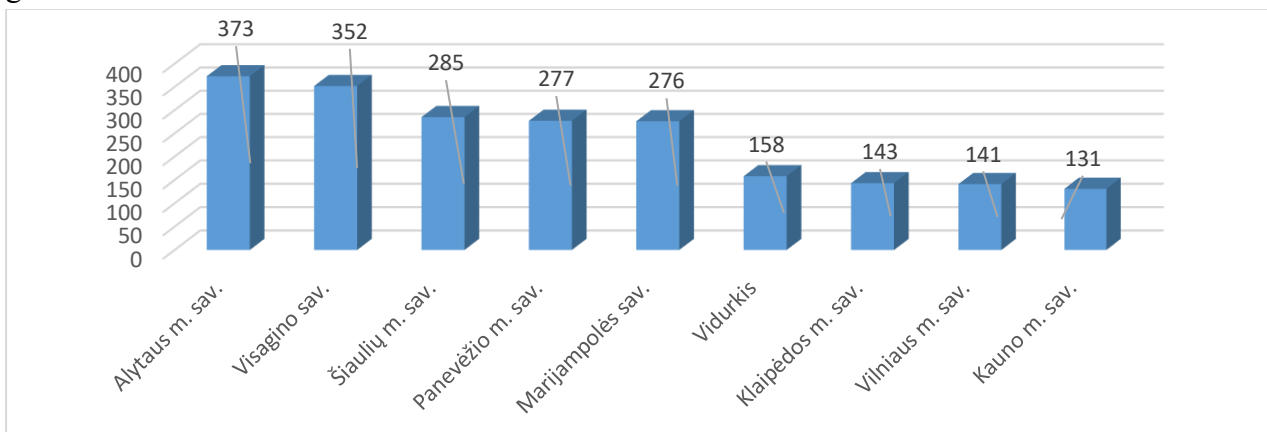

Alkoholinių gėrimų prieinamumas 2019 metais Lietuvos miestuose ir rajonuose, palyginant su ankstesniais metais, sumažėjo.

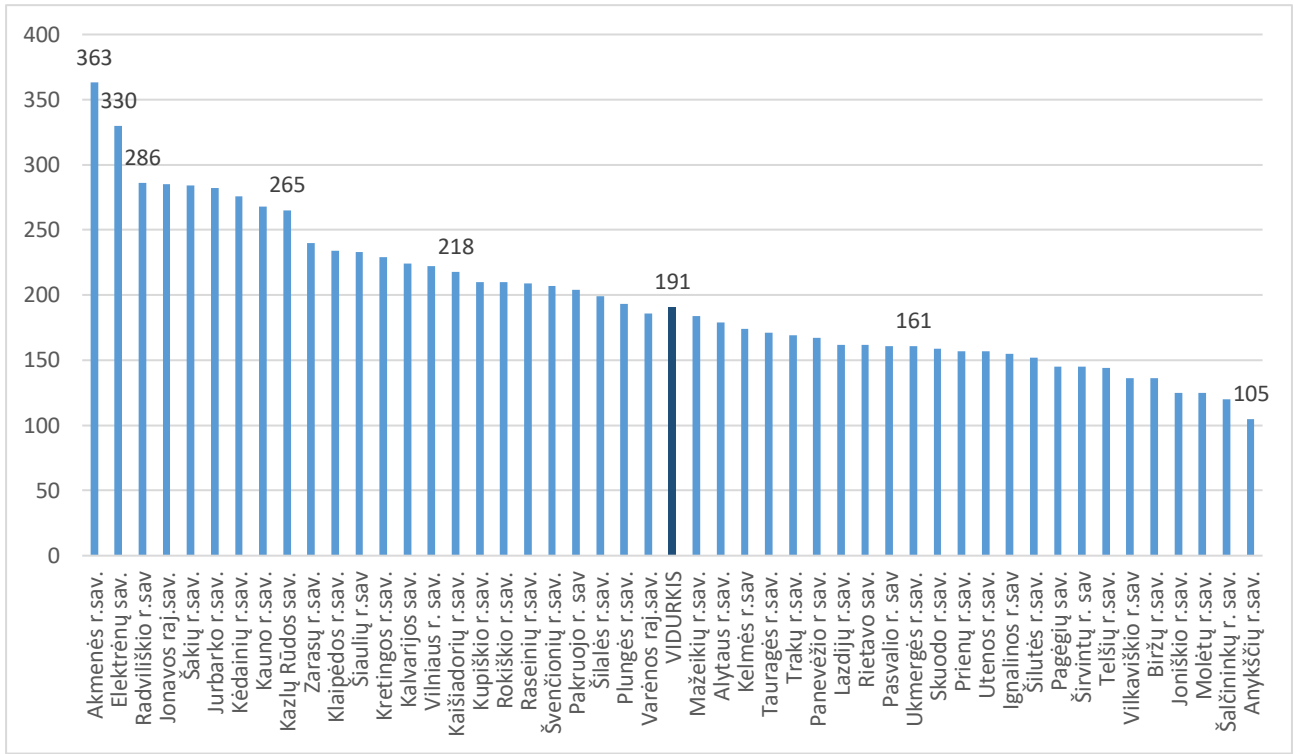
2018 metais Lietuvos miestų savivaldybėse vienai licencijai teko 154 gyventojai, 2019 metais – 158 gyventojai. 2018 metais Lietuvos rajonų savivaldybėse vienai licencijai teko 180 gyventojų, 2019 metais – 191 gyventojas (žr. 7 pav.).

Departamentas palygino alkoholinių gėrimų prieinamumą miestuose 2018 – 2019 metais: mažiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas yra Alytaus mieste – 373 gyventojai tenka vienai licencijai (2018 m. – 288), didžiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas yra Kaune – 131 gyventojas (2018 m. – 130 gyventojai) (žr. 8 pav.).

8 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais miestuose 2019 m.

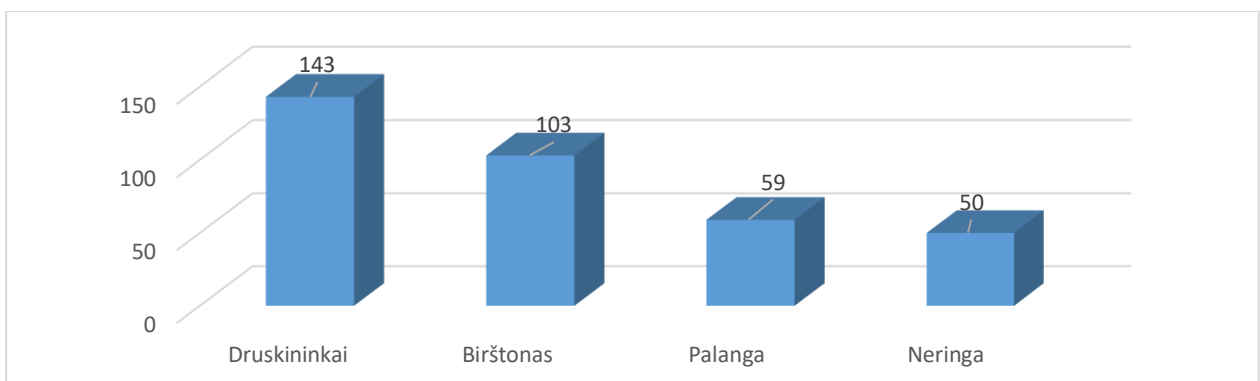
9 pav. Gyventojų skaičius tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonuose (2019 m. birželio 30 d.)

Vertinant alkoholinių gėrimų prieinamumą rajonuose, 2019 metais mažiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas Akmenės rajono savivaldybėje – 363 gyventojai tenka vienai licencijai (2018 metais - 313 gyventojų), Elektrėnų savivaldybėje – 330 gyventojų tenka vienai licencijai (2018 metais – 359 gyventojai), didžiausias – Anykščių rajono savivaldybėje – 105 gyventojai vienai licencijai (2018 metais – 109 gyventojai), Šalčininkų rajono savivaldybėje – 120 gyventojų vienai licencijai (2018 m. – 122 gyventojai) (žr. 9 pav.).

Atsižvelgiant į kurortinių miestų specifiką, alkoholinių gėrimų prieinamumas kurortuose, pateiktas atskirai.

10 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai alkoholinių gėrimų licencijai kurortiniuose miestuose 2019 m.

Alkoholinių gėrimų prieinamumas kurortiniuose miestuose gerokai didesnis, negu vidutinis Lietuvoje. Jeigu 2019 m. vidutinis alkoholinių gėrimų prieinamumas Lietuvoje yra 171 gyventojas vienai licencijai, tai, neįskaičiuojant sezoninių licencijų, Neringoje – vienai licencijai tenka 50 gyventojų (2018 m. – 39) Druskininkuose - 143 gyventojai (2018 m. – 117 gyventojų), (žr. 10 pav.).

Tiriamuoju laikotarpiu daugelyje miestų ir rajonų savivaldybių sumažėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, skaičiuojant kiek gyventojų tenka 1 licencijai.

2 lentelė. Lietuvos savivaldybės, kuriose 2019 metais sumažėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, lyginant su 2018 metais

Eil. Nr.	Rajonų savivaldybės	1-ai licencijai tenka gyventojų 2019 m. birželio 30 d.	1-ai licencijai tenka gyventojų 2018 m. birželio 30 d.
1	Alytaus m. sav.	373	288
2	Akmenės r. sav.	363	313
3	Visagino sav.	352	343
4	Elektrėnų sav.	330	359
5	Radviliškio r. sav.	286	276
6	Šiaulių m. sav.	285	230
7.	Šakių r. sav.	284	269
8	Panevėžio m. sav.	277	253
9	Marijampolės sav.	276	236
10	Kauno r. sav.	268	250
11	Kazlų Rūdos sav.	265	190
12	Kretingos r. sav.	229	201
13	Kupiškio r. sav.	210	171
14	Raseinių r. sav.	209	186
15	Švenčionių r. sav.	207	187
16	Kelmės r. sav.	174	165
17	Tauragės r. sav.	171	147
18	Trakų r. sav.	169	134
19	Panevėžio r. sav.	167	163
20	Prienų r. sav.	157	129
21	Utenos r. sav.	157	151
22	Pagėgių sav.	145	130
23	Širvintų r. sav.	145	125
24	Druskininkų sav.	143	117
25	Klaipėdos m. sav.	143	137
26	Vilkaviškio r. sav.	136	117

2 lentelėje matyti, kad Alytaus miesto savivaldybėje alkoholinių gėrimų prieinamumas sumažėjo iki 373 gyventojų vienai licencijai (2018 metais – 288 gyventojai), Akmenės rajone – 363 gyventojai (2018 metais buvo 313 gyventojų).

Žemiau pateikiami duomenys tų Lietuvos savivaldybių, kuriose alkoholinių gėrimų prieinamumas, skaičiuojant vienai licencijai tenkantį gyventojų skaičių, padidėjo. (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Lietuvos savivaldybės, kuriose 2019 metais padidėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, palyginti su 2018 metais

Eil. Nr.	Rajono savivaldybė	1-ai licencijai tenka gyventojų 2019 m. birželio 30 d.	1-ai licencijai tenka gyventojų 2018 m. birželio 30 d.
1.	Elektrėnų sav.	330	359
2.	Kėdainių r. sav.	276	279
3.	Zarasų r. sav.	240	254
4.	Klaipėdos r. sav.	234	305
5.	Kalvarijos sav.	224	242
6.	Kaišiadorių r. sav.	218	239
7.	Rokiškio r. sav.	210	217
8.	Plungės r. sav.	193	211
9.	Varėnos r. sav.	186	215
10.	Mažeikių r. sav.	184	187
11.	Alytaus r. sav.	179	182
12.	Lazdijų r. sav.	162	168
13.	Rietavo sav.	162	166
14.	Pasvalio r. sav.	161	166
15.	Ukmergės r. sav.	161	165
16.	Skuodo r. sav.	159	162
17.	Telšių r. sav.	144	150
18.	Joniškio r. sav.	125	132
19.	Molėtų r. sav.	125	130
20.	Šalčininkų r. sav.	120	122
21.	Anykščių r. sav.	105	109
22.	Birštono sav.	103	106
23.	Palangos sav.	59	61

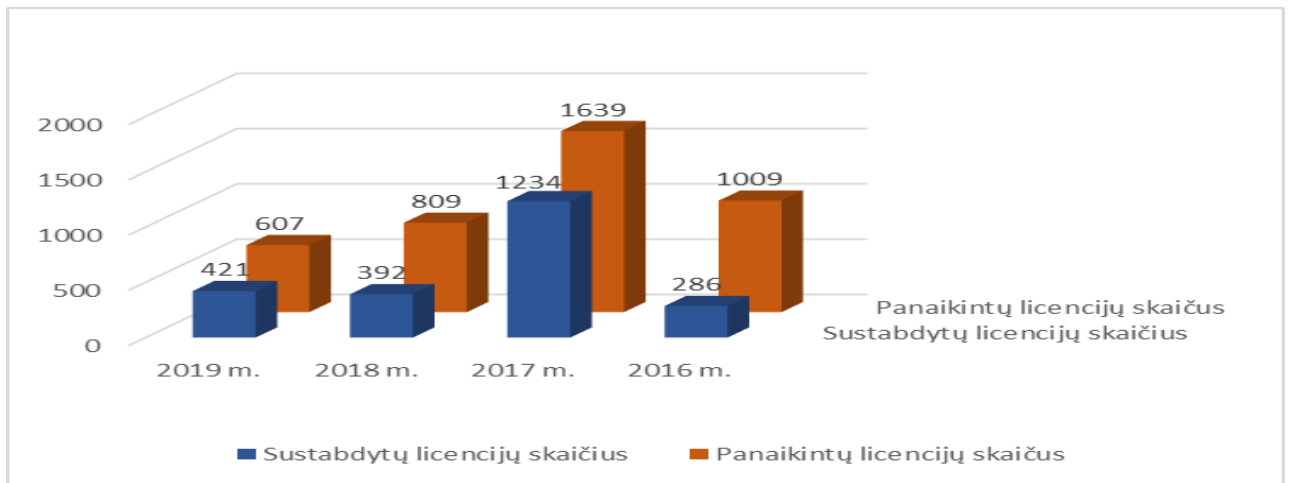
Iš pateiktos lentelės matyti, kad daugelyje savivaldybių alkoholinių gėrimų prieinamumas ne tik didesnis nei vidutinis Lietuvoje, bet ir kasmet didėja. Tokią situaciją sąlygoja tai, kad savivaldybėse gyventojų skaičius mažėja, o prekybos vietų alkoholiniais gėrimais skaičius nekinta.

1.5. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonų ir miestų savivaldybėse apžvalga

Departamentas, atlikęs mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo tyrimą, rekomenduoja savivaldybėms pasinaudoti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 18⁶ straipsnio 7 punkto, 34 straipsnio 19 punkto 8 dalies nuostatomis ir sustabdyti ar panaikinti licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais galiojimą tų įmonių, kurios nevykdo veiklos.

Departamentas surinko ir susistemino turimą informaciją apie sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičių 2016 – 2019 metais.

11 pav. Panaikintų ir sustabdytų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2016 – 2019 metais

11 paveiksle pateiktas palyginimas apie 2016 – 2019 m. sustabdytas ir panaikintas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Daugiausiai sustabdytų ir panaikintų licencijų buvo 2017 metais. Sustabdytų licencijų skaičius 2017 m. buvo 4,3 karto daugiau, o panaikinta 1,6 karto daugiau negu 2016 metais. 2019 metais, palyginti su 2018 metais, sustabdytų licencijų skaičius šiek tiek padidėjo, o panaikintų – sumažėjo 25 procentais.

4 lentelė. Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius savivaldybėse 2019 metais

Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius			
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonės nevykdo veiklos	Kitais atvejais
1	Kauno m. sav.	94	17	33	44
2	Šiaulių m.sav	52	27	25	0
3	Klaipėdos m.sav.	47	15	32	0
4	Vilniaus m. sav.	42	9	33	0
5	Druskininkų sav.	39	4	35	0
6	Alytaus m. sav.	35	0	35	0
7	Marijampolės sav.	17	17	0	0
8	Raseinių r.sav.	15	1	14	0
9	Neringos r.sav.	14	1	13	0
10	Akmenės r.sav.	10	9	1	0
11	Kitos savivaldybės	56	46	3	7
	Iš viso	421	146	224	51

Iš 421 licencijos galiojimo sustabdymo atvejų, net 53 proc. licencijų sustabdyta savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos, 35 proc. licencijų galiojimas sustabdytas įmonei pateikus prašymą, kai nevykdo veiklos, 12 proc. licencijų galiojimas sustabdytas kitais atvejais.

2019 metais daugiausiai licencijų galiojimą sustabdė Kauno miesto savivaldybė – 94 licencijas, Šiaulių m. savivaldybė – 52 licencijas, Klaipėdos m. savivaldybė – 47 licencijas, Vilniaus m. savivaldybė – 42 licencijas.

5 lentelė. Panaikintų licencijų skaičius savivaldybėse 2019 metais

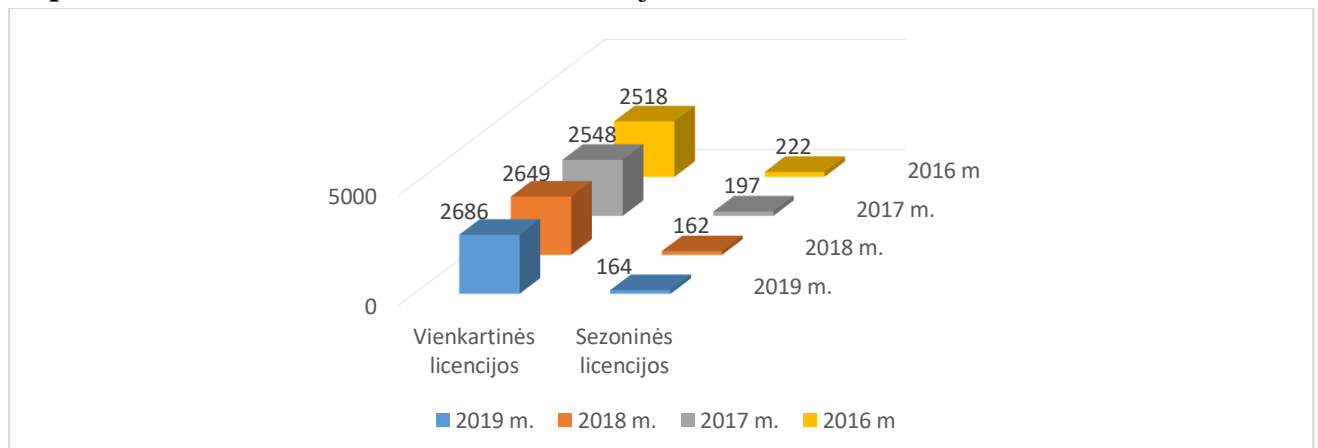
Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Panaikintų licencijų skaičius				
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Įmonė likviduota ar išregistruota	Kitais atvejais
1.	Vilniaus m. sav.	142	17	25	100	0
2.	Klaipėdos m.sav.	55	15	0	40	0
3.	Panevėžio m. sav.	54	10	0	41	3
4.	Šiaulių m.sav	52	41	0	11	0
5.	Kėdainių r. sav.	36	0	0	36	0
6.	Marijampolės sav.	32	32	0	0	0
7.	Kauno m. sav.	26	26	0	0	0
8.	Zarasų r.sav.	19	5	0	14	0
9.	Kelmės r.sav	16	1	0	5	10
10.	Širvintų r. sav	15	1	14	0	0
11.	Raseinių r.sav.	14	8	0	6	0
12.	Švenčionių r.sav.	14	0	0	14	0
13.	Kitos savivaldybės	132	45	2	81	4
	Iš viso	607	201	41	348	17

2019 metais savivaldybės panaikino 607 licencijų galiojimą, iš jų net 57 proc. licencijų galiojimas panaikintas kai įmonė likviduota ar išregistruota, 33 proc. licencijų galiojimas panaikintas, kai įmonė pateikia prašymą panaikinti licencijos galiojimą, 7 proc. licencijų galiojimas panaikintas savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veikos, 3 proc. licencijų galiojimas panaikintas kitais atvejais.

Daugiausiai licencijų galiojimą panaikino Vilniaus miesto savivaldybė – 142, Klaipėdos miesto savivaldybė – 118 licencijų, Klaipėdos miesto savivaldybė – 55 licencijų (5 lentelė).

1.6. Sezoninių ir vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga

Departamentas surinko ir palygino informaciją apie savivaldybėse išduotas sezonines ir vienkartinės licencijas 2016 – 2019 metais. Per tiriamuosius metus savivaldybės išdavė 162 sezonines licencijas ir 2649 vienkartinės licencijas (žr. 12 pav.).

12 pav. Išduotos sezoninės ir vienkartinės licencijos 2016 – 2019 metais

6 lentelė. Sezoninių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2016 – 2019 metais

Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Sezoninių licencijų skaičius 2019-06-30	Sezoninių licencijų skaičius 2018-06-30	Sezoninių licencijų skaičius 2017-06-30	Sezoninių licencijų skaičius 2016-06-30
1.	Vilniaus m.	51	47	60	70
2.	Palangos m.	40	41	53	61
3.	Klaipėdos m.	14	16	16	17
4.	Neringos	15	17	14	14
5.	Kauno m.	4	3	8	9
6.	Kitos savivaldybės	40	38	46	51
	Iš viso	164	162	197	222

Sezoninių licencijų skaičius nuo 2018 metų pradėjo mažėti, ir palyginus su 2016 m. jų skaičius sumažėjo 26 procentais.

Išduotų vienkartinių licencijų skaičius 2016 – 2019 metais, priešingai nei sezoninių licencijų, didėja. 2019 metais, palyginti su 2016 metais, vienkartinių licencijų išduota 6 procentais daugiau. Vienkartinių licencijų daugiausiai išduota Vilniaus mieste – 405 licencijos (2018 metais – 388 licencijos, 2017 metais – 347 licencijos, 2016 metais – 92 licencijos), Kauno mieste – 238 licencijos (2018 metais – 289, 2017 metais – 308 licencijos, 2016 metais – 302 licencijos), Klaipėdos mieste – 215 licencijų (2018 metais – 185 licencijos, 2017 metais – 177 licencijos, 2016 metais – 165 licencijos) (žr. 7 lentelė).

7 lentelė. Vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2016 – 2019 metais

Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Vienkartinių licencijų skaičius 2019-06-30	Vienkartinių licencijų skaičius 2018-06-30	Vienkartinių licencijų skaičius 2017-06-30	Vienkartinių licencijų skaičius 2016-06-30
1	Vilniaus m.	405	388	347	92
2	Kauno m.	238	289	308	302
3	Klaipėdos m.	215	185	177	165
4	Utenos r.	85	115	108	141
5	Kauno r.	92	80	90	98
6	Palangos m.	85	139	89	92
7	Kaišiadorių r.	72	77	81	71
8	Šiaulių m.	59	83	72	67
9	Alytaus m.	45	41	65	68
10	Marijampolės sav.	76	67	63	67
11	Druskininkų sav.	76	61	58	50
12	Kretingos r.	63	42	58	50
13	Klaipėdos r.	73	83	45	85
14	Šilutės r.	58	44	41	50
15	Birštono sav.	30	31	32	56
16	Joniškio r.	23	26	28	57
17	Kitos savivaldybės	991	898	886	1007
	Iš viso	2686	2649	2548	2518

2. 2019 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais vietų išsidėstymo Lietuvoje tyrimas

Departamentas 2019 metais atliko mažmeninės prekybos tabako gaminiais vietų išsidėstymo Lietuvoje tyrimą. Tyrimo tikslas – pagal surinktus duomenis iš savivaldybių apie išduotų ir galiojančių 2019 m. birželio 30 d. licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (toliau – tabako gaminių licencija) skaičių, įvertinti tabako gaminių prekybos vietų tankumą miestuose ir rajonuose, atsižvelgiant į tai, kiek vienai licencijai tenka gyventojų, taip pat įvertinti kiek licencijų savivaldybėse panaikinta ar sustabdytas jų galiojimas. Tiriamasis laikotarpis nuo 2018 m. liepos 1 d. iki 2019 m. birželio 30 d. (toliau – 2019 metai).

Tyrimė įvertinti Departamento surinkti duomenys apie savivaldybių išduotas licencijas nuo 2011 iki 2019 metų (žr. 1 lentelę).

2.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos

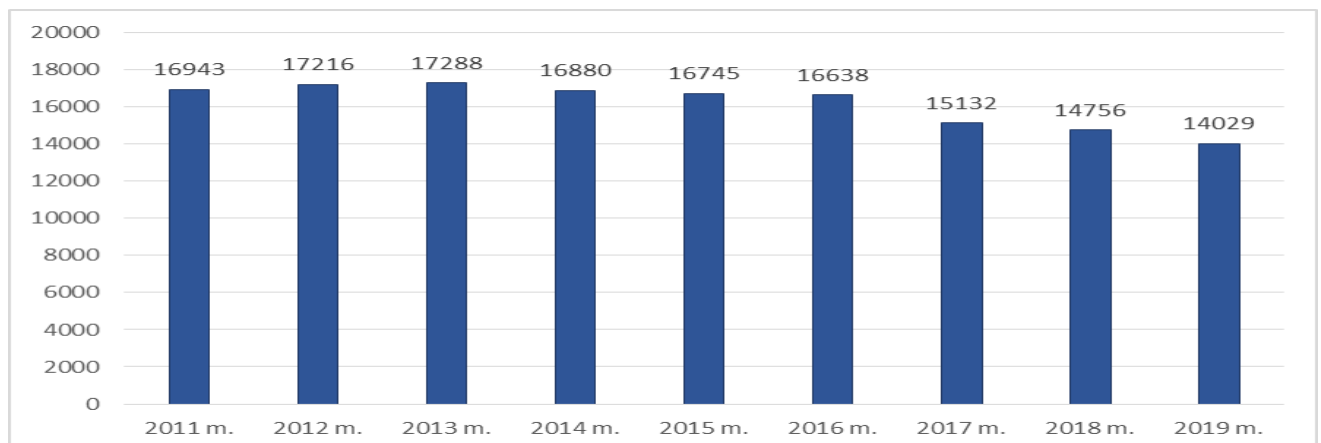
Savivaldybių pateiktais duomenimis, 2019 metų birželio 30 d. galiojo 14756 licencijos verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2011 – 2019 metais skaičius

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Licencijų skaičius	16943	17216	17288	16880	16745	16638	15132	14756	14029

Nuo 2014 m. licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius pradėjo mažėti. 2019 metais, palyginti su 2018 metais, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius sumažėjo 727 licencijomis arba 5 procentais (žr. 1 pav.).

1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo 2011 - 2019 m. dinamika

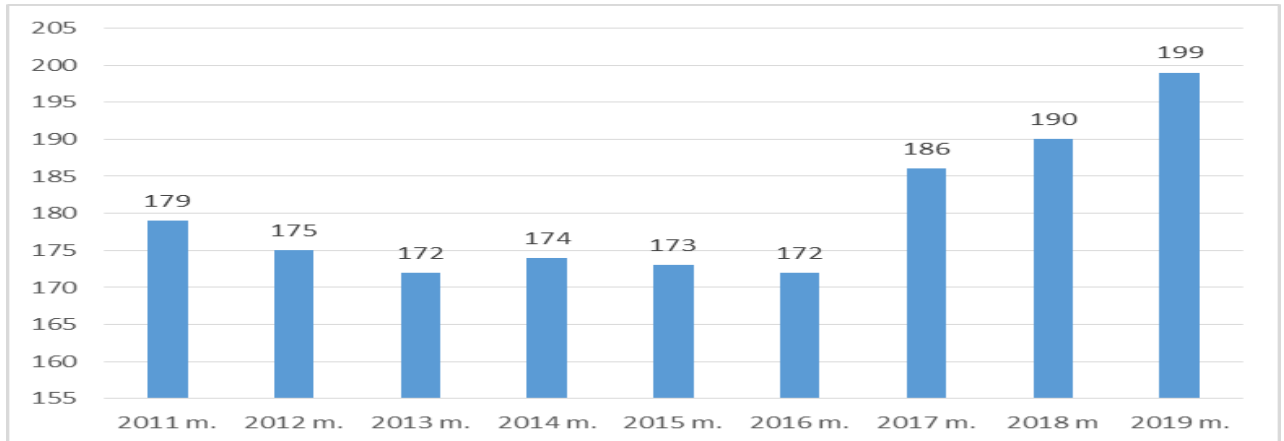

2.2. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių

2019 metais Lietuvoje vienai tabako gaminių mažmeninės prekybos licencijai tenka 199 gyventojai (2018 m. – 190 gyventojų).

2019 m. tabako gaminių prieinamumas, palyginti su 2016 m., sumažėjo 15 procentų.

2 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais Lietuvoje 2011 – 2019 metais

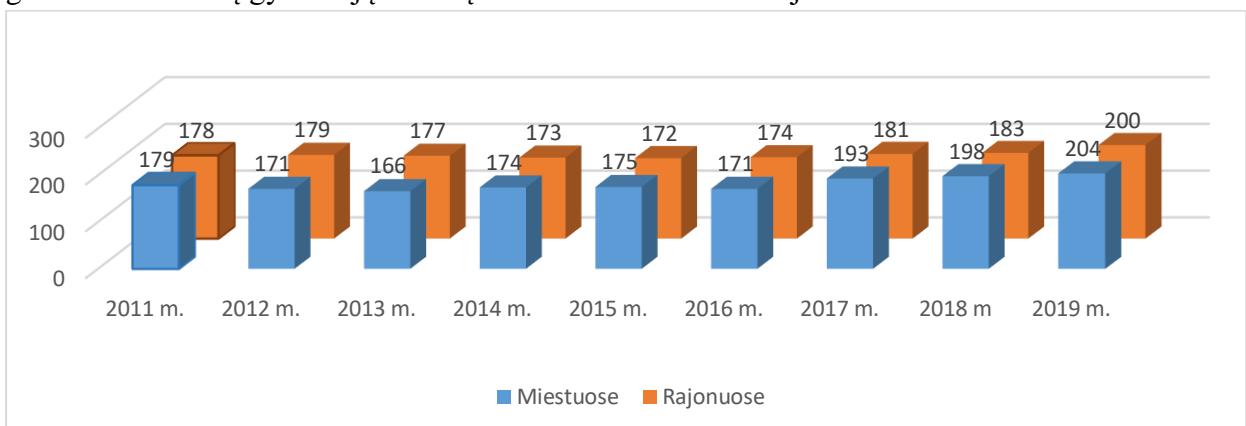
2.3. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose

Departamentas įvertino ir palygino tabako gaminių prieinamumą pagal vienai licencijai tenkanti gyventojų skaičių (toliau – prieinamumas) miestuose ir rajonuose.

3 pav. pateiktos tabako gaminių prieinamumo miestuose ir rajonuose 2011-2019 metais kitimo tendencijos.

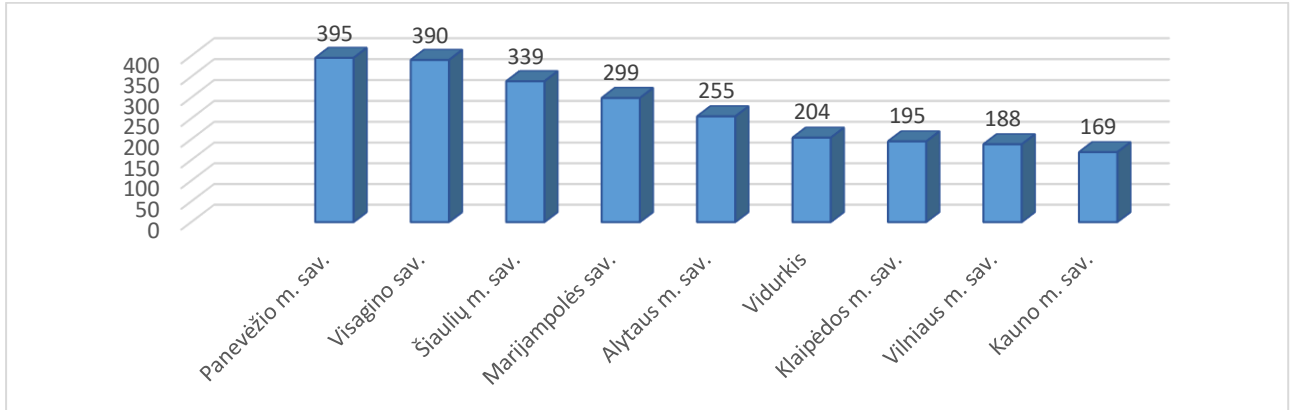
Lietuvos miestų savivaldybėse didžiausias tabako gaminių prieinamumas, 166 gyventojai vienai licencijai, buvo 2013 metais, o 2019 m. – 204 gyventojai. Tabako gaminių prieinamumas tenkantis vienai licencijai miestų savivaldybėse, palyginti su 2013 m., sumažėjo 23 procentais. Rajonų savivaldybėse didžiausias tabako gaminių prieinamumas, 172 gyventojai vienai licencijai, buvo 2015 metais, o 2019 m. – 200 gyventojų. Tabako gaminių prieinamumas tenkantis vienai licencijai rajonų savivaldybėse, palyginti su 2015 m., sumažėjo 16 proc.

3 pav. Tabako gaminių prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2019 metais

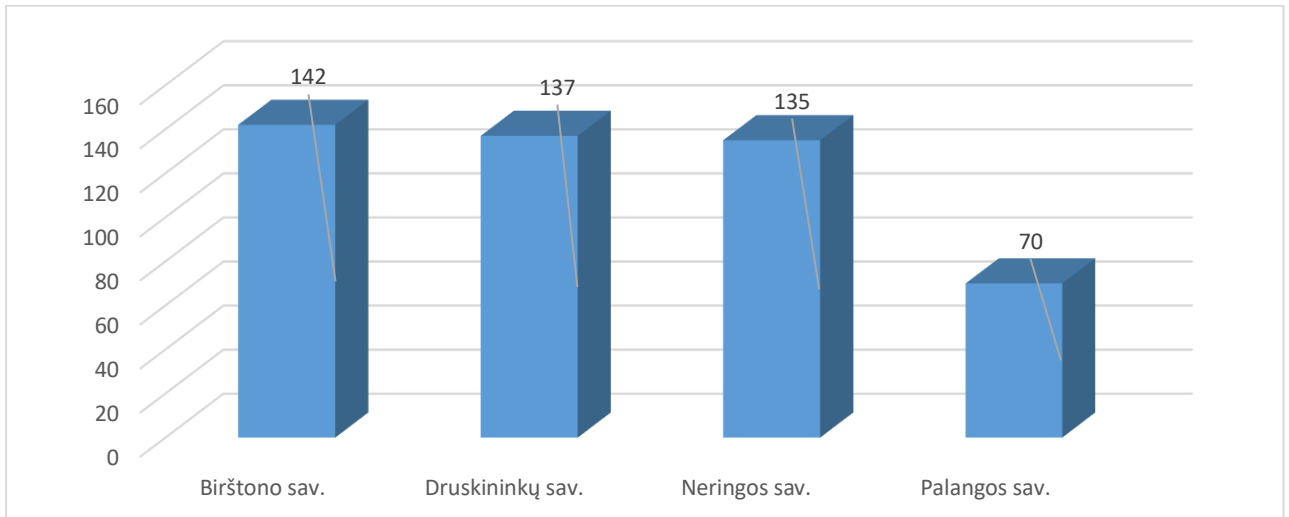
Mažiausias tabako gaminių prieinamumas 2019 metais Panevėžyje – 395 gyventojai 1 tabako gaminių mažmeninės prekybos licencijai (2018 metais – 375 gyventojai). Didžiausias tabako gaminių prieinamumas yra Kauno mieste – 169 gyventojai (2018 metais -169 gyventojai) (žr. 4 pav.).

4 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2019 metais miestuose

Atsižvelgiant į kurortinių miestų specifiką, kurortiniai miestai išskirti atskirai. 2019 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas Birštone – 142 gyventojai tenka vienai licencijai (2018 metais – 143 gyventojai), didžiausias – Palangoje – 70 gyventojų (2018 metais – 73 gyventojai) (žr. 5 pav.).

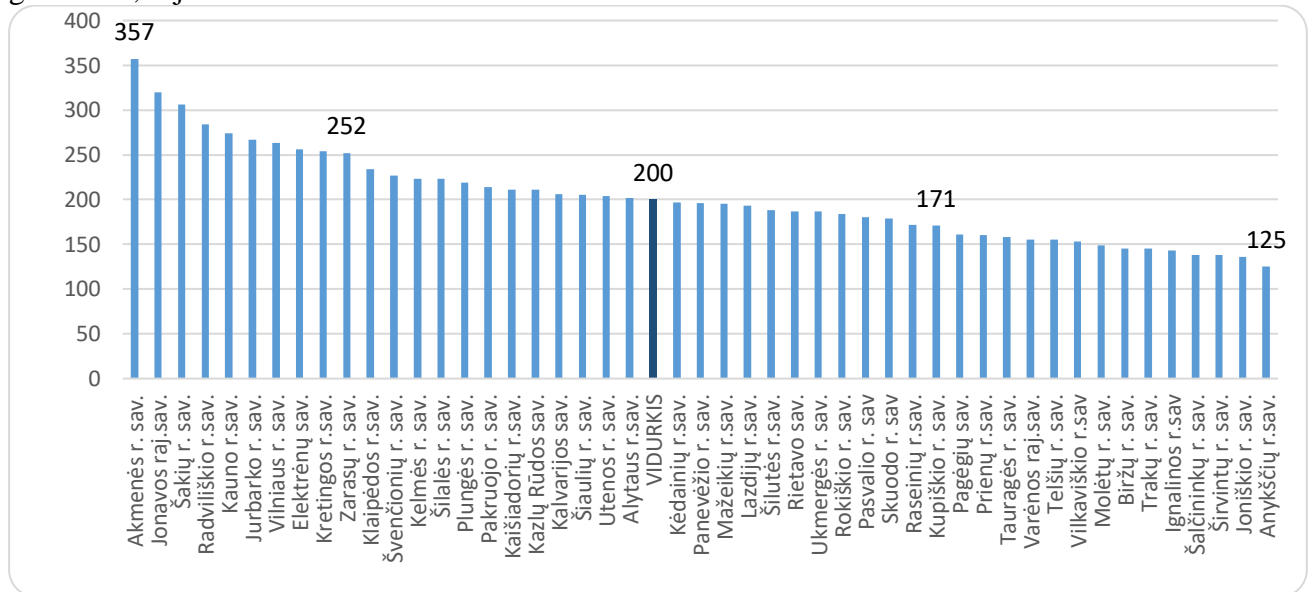
5 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais kurortiniuose miestuose 2019 m.

2019 metais rajonų savivaldybėse vidutiniškai vienai tabako gaminių prekybos licencijai teko 183 gyventojai (2018 metais – 183 gyventojas) (žr. 6 pav.).

6 pav. Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, rajonuose 2019 metais

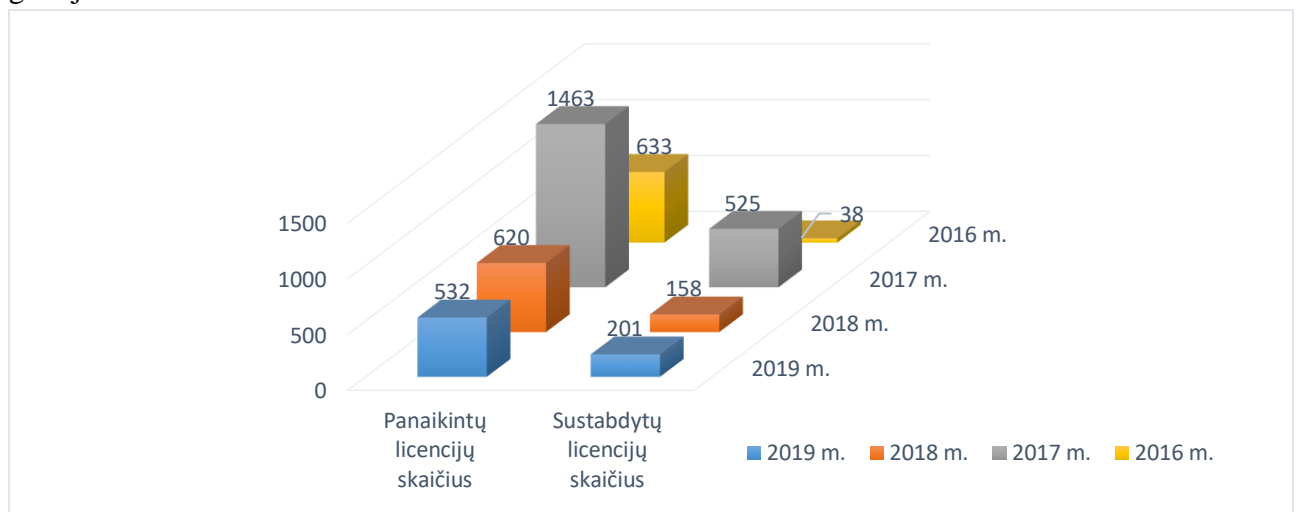

Vertinant tabako gaminių prieinamumą rajonuose, 2019 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas – Akmenės rajono savivaldybėje – 357 gyventojai vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (2018 metais – 274 gyventojai), Jonavos rajone – 320 gyventojai (2018 metais – 324 gyventojų), didžiausias Anykščių rajone - 125 gyventojai (2018 metais – 123 gyventojai), Joniškio rajone – 136 gyventojai vienai licencijai (2018 metais - 141 gyventojas), (žr. 6 pav.).

2.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais savivaldybėse apžvalga

Departamentas surinko ir palygino duomenis apie savivaldybėse 2016 – 2019 m. sustabdytų licencijų ir panaikintų licencijų skaičių.

7 paveikslas. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimo skaičius 2017 – 2019 metais

2019 metais savivaldybės sustabdė 201 licencijos verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimą (2018 m. – 158 licencijų, 2017 m. – 525 licencijų, 2016 m. – 38 licencijas), o panaikino 532 licencijų galiojimą (2018 m. – 620 licencijų, 2017 m. – 1463 licencijas, 2016 m. – 633 licencijas) (žr. 7 pav.).

2 lentelė. Sustabdytų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2019 metais

Eil. Nr.	Savivaldybė	Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius			
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą sustabdyti licencijos galiojimą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	kitais atvejais
1	Jurbarko r. sav.	37	0	37	0
2	Vilniaus m. sav.	34	11	23	0
3	Šiaulių m. sav.	29	14	15	0
4	Klaipėdos m. sav.	24	5	19	0
5	Akmenės r. sav.	15	12	3	0
6.	Marijampolės sav.	13	13	0	0
7.	Kauno m. sav.	12	12	0	0
8.	Kitos savivaldybės	37	35	2	0
	Iš viso	201	102	99	0

Daugiausiai licencijų galiojimą sustabdė Jurbarko rajono savivaldybė – 37 licencijas ir Vilniaus miesto savivaldybė – 34 licencijas (žr. 2 lentelė).

2019 metais savivaldybės panaikino 532 licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimą, iš jų - 253 licencijos (48 proc.) panaikintos, kai įmonė likviduota ar išregistruota, 249 licencijos (47 proc.) panaikintos, įmonei pateikus prašymą panaikinti licenciją, kai nevykdo veiklos, 30 licencijų panaikinta kitais atvejais (žr. 3 lentelė). Daugiausiai licencijų panaikino Ukmergės rajono savivaldybė – 61 licencija ir Šiaulių miesto savivaldybė – 52 licencijas.

3 lentelė. Panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2019 metais

Eil. Nr.	Savivaldybė	Panaikintų licencijų skyrius				
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Įmonė likviduota ar išregistruota	Kitais atvejais
1.	Ukmergės r. sav.	61	37	0	24	0
2.	Šiaulių m. sav.	52	36	0	16	0
3.	Kėdainių r. sav.	36	0	0	36	0
4.	Vilniaus m. sav.	35	3	0	32	0
5.	Marijampolės sav.	33	32	0	1	0
6.	Klaipėdos m. sav.	25	8	0	17	0
7.	Zarasų r. sav.	25	16	0	9	0
8.	Panevėžio m. sav.	22	8	0	14	0
9.	Kelmės r. sav.	21	1	0	9	11

10.	Kauno m. sav.	19	11	0	8	0
11.	Panevėžio r. sav.	19	10	0	9	0
12.	Prienų r. sav.	17	0	0	17	0
13.	Molėtų r. sav.	17	0	0	0	17
14.	Kitos savivaldybės	150	87	0	61	2
	Iš viso	532	249	0	253	30

3. Savivaldybių teikiamos informacijos į VĮ Registrų centro Licencijų informacinę sistemą apžvalga

Savivaldybės, teikdamos informaciją apie išduotas galiojančias licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijas verstis mažmenine prekyba, pateikė informaciją ir apie šių licencijų suvedimą į Licencijų informacinę sistemą (toliau – LIS).

2019 m. birželio 30 d. iš 60 savivaldybių, informaciją apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais į LIS suvedė 57 savivaldybės, o apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais į LIS suvedė 55 savivaldybės.

2019 m. gegužės 16 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 15¹ straipsnio papildymas, kuriame nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai užtikrina duomenų apie galiojančias licencijas, išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, perdavimą iki 2019 m. spalio 31 d. Licencijų informacinei sistemai Licencijų informacinės sistemos nustatyta tvarka.

Departamentas atkreipė dėmesį, kad LIS yra susidubliavusių licencijų (du kartus įvestos tos pačios licencijos), taip pat kai kurių savivaldybių pateikta informacija apie licenciją yra nepilna (nenurodyta alkoholinių gėrimų prekybos veiklos rūšis, neįrašyta licenciją išdavusios institucijos atsakingo asmens pareigos, vardas ir pavardė ir pan.).

4. Išvados ir rekomendacijos

4.1. Palyginus su 2018 metais, 2019 metais licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius sumažėjo 2,2 procento. Taip pat sumažėjo ir alkoholinių gėrimų prieinamumas skaičiuojant kiek gyventojų tenka vienai licencijai: 2018 metais – 167 gyventojai tenka 1 licencijai, 2019 metais – 171 gyventojas.

4.2. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo savivaldybių ir įmonių, turinčių licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, AKĮ 18⁶ straipsnio 7 dalies ir 34 straipsnio 19 dalies 8 punkto nuostatų įgyvendinimas, kai licencijų galiojimas sustabdomas ar licencijos galiojimas panaikinamas, kai įmonės nevykdo veiklos, arba kai įmonė likviduota ar išregistruota. Pažymėtina, kad Vilniaus miesto savivaldybė, pasinaudojusi Įstatymo nuostatomis, panaikino 142 licencijų galiojimą – t. sk. 100 licencijų galiojimas panaikintas, kai įmonė likviduota ar išregistruota.

4.3. Paanalizavus licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymą pagal veiklos rūšis, matome, kad viešojo maitinimo įmonėms licencijų daugiausia išduoda kurortinių

miestų savivaldybės (79 proc.) ir miestų savivaldybės (63 proc.) nuo visų išduotų licencijų. Rajonų savivaldybės daugiausia išduoda licencijų mažmeninei prekybai (65 proc.) nuo visų išduotų licencijų.

4.4. Departamentas pastebėjo, kad vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimas savivaldybėse, palyginus 2016 – 2019 metus, yra stabilus, tik Vilniaus miesto savivaldybė kas met vienkartinių licencijų išduoda vis daugiau. Jeigu 2016 m. šios rūšies licencijų Vilniaus m. savivaldybė buvo išdavusi tik 92 licencijas, tai 2019 metais vienkartinių licencijų savivaldybė išdavė 405.

4.5. Palyginus 2019 metus su 2018 metais, stebimas licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus sumažėjimas 5,0 procentais. Taip pat sumažėjo ir tabako gaminių prieinamumas: 2019 metais – 1 licencijai tenka 199 gyventojai 2018 metais – 190 gyventojų 1 licencijai. Licencijų skaičiaus sumažėjimui turėjo įtakos tai, kad savivaldybės, ir įmonės, turinčios licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, pasinaudojo TKĮ 11 straipsnio 16 dalies 3 ir 6 punktų bei 12 straipsnio 9 dalies nuostatomis, sustabdė ar panaikino tam tikros dalies įmonių, nevykdančių licencijuojamos veiklos, licencijų galiojimą. Pažymėtina, kad Jurbarko rajono savivaldybė pasinaudojo Įstatymo nuostatomis dėl licencijų galiojimo sustabdymo, ir sustabdė 37 licencijų galiojimą, kai įmonė nevykdo veiklos, Vilniaus m. savivaldybė sustabdė 34 licencijų galiojimą. Ukmergės rajono savivaldybė panaikino 61 licencijos galiojimą, Šiaulių miesto savivaldybė – panaikino 52 licencijų galiojimą.

4.6. Tam, kad būtų žinomas realiai licencijuojamą veiklą vykdančių įmonių skaičius, Departamentas rekomenduoja savivaldybėms ir toliau nuosekliai įgyvendinti AKĮ 18⁶ straipsnio 7 dalies ir 34 straipsnio 19 dalies 8 punkto bei TKĮ 11 straipsnio 16 dalies 3 ir 6 punktų bei 12 straipsnio 9 dalies nuostatas ir (ar) panaikinti ar sustabdyti įmonių, nevykdančių licencijuojamos veiklos, licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais.

4.7. Atsižvelgiant į tai, kad LIS informacija apie licencijas yra vieša ir ja gali naudotis ne tik valstybės institucijos, bet ir kiti ūkio subjektai, vykdančys licencijuojamą veiklą, Departamentas ragina savivaldybes atsakingai teikti duomenis apie išduotas licencijas į LIS.

4.8. Rajonų savivaldybėms, kurios dar nevisiškai suvedusios informaciją apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais į LIS, raginame tai atlikti.